

Wiele ze słów naszego języka ma więcej niż jedno znaczenie - zjawisko to znane jest jako polisemia. Doskonały przykład stanowią części ciała: mówimy o nogach, ramionach, szyi i głowie osoby, ale także o nogach stołu, ramionach krzyża, szyjce butelki czy głowie rodziny. Co ciekawe, około 84% angielskich słów jest polisemicznych, a niektórzy badacze sugerują, że praktycznie każde słowo posiada pewien stopień polisemii. Na pierwszy rzut oka może to wydawać się sporym problemem, ale tak naprawdę polisemia jest skuteczną strategią radzenia sobie z wyzwaniem związanym z komunikacją.

Na co dzień mamy do czynienia z nieskończoną liczbą rzeczy do omówienia, ale możemy nauczyć się tylko skończonej liczby słów. Jednym z rozwiązań jest użycie gramatyki, aby pojedyncze słowa łączyć ze sobą w zdania. Innym jest właśnie polisemia, gdzie jedno słowo może mieć wiele powiązanych ze sobą znaczeń. Na przykład używamy słowa "mysz" zarówno w odniesieniu do zwierzęcia, jak i urządzenia komputerowego ze względu na ich wizualne podobieństwo. Ta zdolność adaptacji sprawia, że język jest otwarty i wszechstronny, pozwalając nam wyrażać nowe koncepcje w miarę ich pojawiania się. Z perspektywy ewolucyjnej ta zdolność adaptacji jest kluczowa, sprawiając że nawet w szybko zmieniającym się świecie język pozostaje użytecznym narzędziem porozumiewania się.

Niniejszy projekt bada, w jaki sposób polisemia mogła ewoluować poprzez interakcje kulturowe i procesy poznawcze, takie jak analogia. Projekt obejmuje eksperymenty międzykulturowe, aby zobaczyć, jak ludzie rozszerzają znaczenia słów w oparciu o ich pochodzenie kulturowe. Na przykład polscy uczestnicy mogą kojarzyć słowo "smok" z "niebezpiecznym", podczas gdy chińscy uczestnicy mogą myśleć o "szczęściu" i "mądrości". Zrozumienie tych niuansów kulturowych jest niezbędne, ponieważ podkreśla, w jaki sposób różne społeczeństwa mogą przedkładać pewne skojarzenia semantyczne nad inne, wpływając na sposób rozwoju polisemii.

Uczestnicy wezmą udział w eksperymencie, w którym nauczą się nowych słów w sztucznie stworzonym języku, a następnie rozszerzą te słowa na nowe znaczenia. Technologia śledzenia wzroku pomoże nam zrozumieć początkowe reakcje uczestników na te potencjalne nowe znaczenia słów, zapewniając wgląd w procesy poznawcze związane z uczeniem się i rozszerzaniem znaczenia słów polisemicznych. Inny zestaw badań wykorzysta semiotykę eksperymentalną, w której uczestnicy komunikują się bez użycia języka naturalnego. To pokaże, czy tworzą oni polisemiczny system komunikacji poprzez rozszerzanie znaczeń na nowe, powiązane pojęcia, naśladując w ten sposób naturalną ewolucję języków w społeczeństwach ludzkich.

Trzecia część projektu wykorzystuje iteracyjny paradygmat uczenia się, w którym każde pokolenie uczestników uczy się od poprzedniego (na wzór "głuchego telefonu"). Metoda ta wykazała, że systematyczne, ustrukturyzowane systemy semiotyczne wyłaniają się z czasem poprzez transmisję kulturową. Wprowadzając nowe odniesienia w każdym pokoleniu, które można powiązać z wcześniej wyuczonymi przedmiotami za pomocą skojarzeń semantycznych, sprawdzimy, czy może rozwinąć się systematycznie ustrukturyzowany system polisemiczny. Ten aspekt badania ma prowadzić do pojawienia się bardziej złożonych relacji polisemicznych, odzwierciedlających wieloaspektową naturę ludzkich języków.

Podsumowując, niniejszy projekt łączy podejście kognitywne i eksperymentalne, aby zrozumieć, w jaki sposób polisemia odgrywa rolę w ewolucji języka i dzięki jakim mechanizmom komunikacja międzyludzka jest tak bogata i elastyczna. Badania te nie tylko rzucają światło na pochodzenie polisemii, ale także zapewniają głębsze zrozumienie procesów poznawczych i kulturowych, poprzez które język adaptuje się do zmieniającego się świata. Zrozumienie tych procesów może zapewnić cenny wgląd w naturę ludzkiego poznania i czynniki kulturowe, które kształtują nasze systemy komunikacyjne.